

KRIJGSMACHT MOET
IN 2035 SLIMMER

NEDS 2020 GAAT
DIGITAAL

NIEUW KANTOOR
VOOR NIDV

KUSTWACHT KRIJGT
NIEUWE VLEGTUIGEN

Adverteer in dit magazine. Voor informatie en prijzen:

ER-communicatie T 0031- (0) 314-334960 / (0) 627028877 E info@er-communicatie.nl I www.er-communicatie.com

Vechten voor een veilige toekomst

Defensie moet in 2035 een "slimme, technologisch hoogwaardige organisatie" zijn. Dat staat in de toekomstvisie die minister Ank Schouten van Defensie medio oktober presenteerde. Om de plannen allemaal uit te voeren is er tot 17 miljard euro structureel extra nodig. De NIDV is blij met de nieuwe visie van het kabinet.

www.nidv.eu

4

De levering van de nieuwe gevechtsskleding uit het project Defensie Operationeel Kleding Systeem (DOKS) is zeker een jaar vertraagd. Met DOKS verwerft Defensie 40.000 kledingpakketten.

10

Krijgsmacht moet slimmer

4

Gevechtsskleding vertraagd

10

NEDS 2020 Digital

14

Complexere krijgsmacht

16

Zr.Ms. De Zeven Provinciën

20

NIDV betreft nieuw kantoor

22

Nieuwe vliegtuigen Kustwacht

24

Nulkes' Notes

26

Colofon

27

Hoewel de essentie van oorlog voeren niet is veranderd, is de omgeving waarbinnen de krijgsmacht opereert de afgelopen jaren complexer geworden.

16

Bij de voorplaat: De NIDV herkent zich in de drie belangrijkste eigenschappen van de toekomstige krijgsmacht: hoogwaardige technologie, informatiegestuurd optreden en het zijn van een betrouwbare partner. "De industrie staat klaar om Defensie te helpen deze transitie te maken", aldus NIDV-directeur Ron Nulkes in reactie op de Defensievisie 2035.

Foto: Mediacentrum Defensie

Krijgsmacht moet slimmer

Defensie moet in 2035 een “slimme, technologisch hoogwaardige organisatie” zijn. Dat staat in de toekomstvisie die minister Ank Bijleveld-Schouten van Defensie medio oktober presenteerde. Om de plannen allemaal uit te voeren is er tot 17 miljard euro structureel extra nodig. De NIDV is blij met de nieuwe visie van het kabinet.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

In de “Defensievisie 2035; Vechten voor een veilige toekomst” schetsen minister Bijleveld en staatssecretaris Barbara Visser een beeld hoe de krijgsmacht er over vijftien jaar uit moet zien. Het moet slimmer, er moet geld bij en er moet gespecialiseerd worden. Komende kabinetten moeten het gaan

invullen. “Dit geeft richting aan alle besluiten die we gaan nemen”, zei Bijleveld tijdens de presentatie. “Zelfs als er geen geld bijkomt.” Defensie moet wel zo gaan werken, want anders “voer je de oorlog van gisteren en die win je nooit”.

De nieuwe krijgsmacht moet een antwoord bieden op “zichtbare en onzichtbare” dreigingen. Op de “enorme troepenopbouw” van Rusland en China, op de onrust aan de randen van Europa, op terreuraanslagen en hackpogingen. “Nederland ligt dagelijks onder vuur en is niet toegerust op deze dreigingen.”

De dreigingen nemen de komende jaren toe en die worden “diverser, complexer en verontrustender”, zo staat in het document. Met de huidige organisatie kan Defensie deze zaken niet het hoofd bieden. Daarom moet de organisatie op de schop. Veel wat in het stuk naar voren komt is al ingezet of al aangekondigd. Bijvoorbeeld intensievere samenwerking in Europa. De NAVO blijft net als nu de hoeksteen van het veiligheidsbeleid. Er moet nog meer worden ingezet op technologie en informatie. Drie jaar geleden werd het Defensie Cyber Commando

operationeel. Volgens Bijleveld betekent een meer Europese koers voor Defensie ook meer Europees ontwikkelen en inkopen.

Personeel

Een groot probleem is het tekort aan personeel. Er staan meer dan 9000 vacatures open. Defensie moet minder arbeidsintensief worden, aldus de minister. Daar kunnen automatisering, digitalisering en robotisering bij helpen. “We hebben een ander type mens nodig om dat te doen.”

Er wordt niet uitgesloten dat Defensie taken gaat afstoten in het kader van specialisatie. “Specialiseren betekent uiteindelijk dat we ook zaken niet meer gaan doen. Dit is mogelijk als deze taken door onze partners worden overgenomen en vice versa.” Defensie zou de eigen specialisaties verder moeten “versterken en uitbreiden”. De krijgsmacht blinkt volgens de visie op dit moment vooral uit met onder meer de onderzeeboten, de F-35’s, in het cyberdomein, de special forces en de lucht- en raketverdediging.

Bijleveld lanceerde haar toekomstvisie met een militair op de achtergrond; nieuw uniform volgepropt met IT. Ook was er een model van de Brik II, een nog te lanceren mini-satellietje van de luchtmacht. Beide projecten zijn twee jaar vertraagd.

De koersverandering kost veel geld. Om alles goed te doen is structureel 13 miljard tot 17 miljard euro extra nodig. Stabiliteit is belangrijk. De politiek moet volgens de minister daarom de koers en het geld van Defensie langjarig vastleggen. Na decennia van bezuinigingen is er de afgelopen jaren weer meer geld voor de krijgsmacht. Een “mooie vervolgstap” zou zijn als het Nederlandse budget richting het gemiddelde van de Europese NAVO-landen gaat. Nederland bungelt nu onderaan de Europese NAVO-landen wat betreft defensie-uitgaven.

Nederland staat nog altijd in het krijt bij de NAVO, ook al heeft het kabinet afgelopen jaren meer geld (1,5 miljard structureel, 1,5 miljard incidenteel) voor Defensie uitgetrokken. “Niet meer dan een goed begin”, benadrukt Bijleveld.

Leidraad

De NIDV is blij met de nieuwe visie van het kabinet. Zowel met het gehanteerde proces waarbij de industrie en kennisinstellingen actief zijn betrokken, als met het resultaat “waarmee ook de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsindustrie de komende jaren een leidraad heeft om verder (mee) te sturen”, aldus Ron Nulkes, directeur NIDV.

In de “Defensievisie 2035; Vechten voor een veilige toekomst” schetsen minister Ank Bijleveld en staatssecretaris Barbara Visser een beeld hoe de krijgsmacht er over vijftien jaar uit moet zien.

Foto: Riekelt Pasterkamp

Defensie moet in 2035 een "slimme, technologisch
hoogwaardige organisatie" zijn.
Foto: Mediacentrum Defensie

Het verschijnen van de visie is volgens Nulkes een compliment waard aan minister Bijleveld en staatssecretaris Visser. "Nooit eerder maakten bewindslieden van Defensie aan het einde van hun termijn duidelijk waar de krijgsmacht staat, en waar de komende verkiezingen en kabinetsformatie over zouden moeten gaan: snel verder herstel en investeren in hoogwaardige technologie, zodat onze militairen hun taken op het hoogste niveau goed en veilig kunnen uitoefenen."

Volgens de NIDV stelt de Defensievisie terecht dat de krijgsmacht zich de komende jaren meer

moeten richten op haar kerntaken en dat er meer budget nodig is om aan de grondwettelijke taken te kunnen voldoen. De industrie herkent zich in de drie belangrijkste eigenschappen van de toekomstige krijgsmacht: hoogwaardige technologie, informatie-gestuurd optreden en het zijn van een betrouwbare partner. "De industrie staat klaar om Defensie te helpen deze transitie te maken", aldus Nulkes. "Bedrijven hebben Defensie de afgelopen jaren al veel kunnen ontzorgen bij logistieke processen, instandhouding en het leveren van diensten. Dit kan nog veel arbeidsextensiever voor Defensie. Hier liggen nog veel meer kansen."

Dreigingsanalyse

Defensievisie 2035

Proces

De NIDV is ook tevreden over het proces waarin de Defensievisie tot stand is gekomen. De NIDV heeft met 50 bedrijven en kennisinstellingen input mogen leveren voor de visie. Onderwerpen uit deze sessie zijn erin verwerkt wat de goede relaties tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en Defensie reflecteert. "Defensie ziet dat industrie en kennisinstellingen een vast onderdeel van de veiligheidsketen zijn", aldus Nulkes. "Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Dit hebben we bijvoorbeeld ook tijdens de coronacrisis gezien. We weten immers dat de krijgsmacht de opdracht krijgt van de regering, en de spullen van de industrie. Daarmee leidt vechten tot winnen."

De Defensievisie onderstreept terecht het belang van innovatie. Nieuwe technologische dreigingen, zowel fysiek als in het cyberdomein vragen snel om oplossingen. Terecht vraagt de visie aandacht

Foto: Mediacentrum Defensie

"Nederland ligt dagelijks onder vuur en is niet toegerust op deze dreigingen."

voor het verkrijgen van informatie, de verwerking daarvan en welke effecten hiermee kunnen worden verkregen. De NIDV ziet hierin veel kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven, dat ook bekend staat om haar IT-oplossingen.

"Innovatie is onderdeel van het Nederlandse DNA. De Gouden Driehoek van kennisinstellingen, industrie en overheid heeft in het verleden al vaak aan de voet gestaan van innovatieve oplossingen van waaruit ook weer civiele spin-off en banen ontstaan", meent Nulkes. "Zowel de grote bedrijven als MKB'ers kunnen de krijgsmacht helpen om echt baanbrekend en duurzaam te zijn. De NIDV staat klaar om samen met Defensie hiervoor de juiste voorwaarden te blijven scheppen."

Keuzes

Volgens Nulkes moet de politiek nu keuzes maken en (financiële) middelen beschikbaar stellen.

"Als het de politiek echt ernst is met de krijgsmacht, dan geeft zij gehoor aan deze visie en voegt de benodigde 13 tot 17 miljard euro toe aan de defensiebegroting."

Dat wordt gekozen voor een sterkere Europese Defensieopbouw in NAVO verband, onderschrijft de NIDV; inzet op de middelen uit het Europees Defensie Fonds wordt dan ook vol door de NIDV gesteund. "Met het oog op de verkiezingen in maart 2021 ziet de NIDV dan ook hoopvol uit naar het volgende kabinet om werk te maken van de Defensievisie en daarbij gebruik te maken van de hoogtechnologische Nederlandse industrie voor een toekomstbestendige krijgsmacht én een innovatief én veilig Nederland. Het kabinet Rutte III wordt opgeroepen alvast de voorbereidingen te treffen." ■

Gevechtskleding militairen vertraagd

De levering van de nieuwe gevechtskleding uit het project Defensie Operationeel Kleding Systeem (DOKS) is zeker een jaar vertraagd. Dit betekent dat de kleding op zijn vroegst medio 2023 wordt uitgeleverd.

Met DOKS verwerft Defensie ruim 40.000 basis kledingpakketten.

Staatssecretaris Visser ging bij 13 Lichte Brigade poolshoogte nemen bij het aanmeten van de nieuwe helm en uitrusting in de STRONG-pasmobiel.

Tekst: Riekelt Pasterkamp
Foto's: Mediacentrum Defensie

Staatssecretaris Barbara Visser van Defensie liet dit begin augustus aan de Tweede Kamer weten. Als tussenoplossing krijgen militairen een verbeterd interim kledingpakket.

De vertraging van de DOKS gevechtskleding heeft te maken met een kort geding tegen Defensie. Een van de afgewezen leveranciers heeft dit aangespannen, omdat het bedrijf het niet eens is met de aangevoerde redenen voor de afwijzing. Naar aanleiding hiervan heeft Defensie geconstateerd dat de aanbestedingsstukken op onderdelen onduidelijk en voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Daarom kiest Defensie ervoor om de uitkomst van het kort geding niet af te wachten en heeft zij de voorlopige vergunning ingetrokken.

Visser: "Voorop staat dat onze militairen zo min mogelijk negatieve gevolgen van deze vertraging mogen ondervinden. Daarom nemen we twee tijdelijke maatregelen ter overbrugging tot de uiteindelijke uitlevering van de DOKS-gevechtskleding." Voor militairen die worden uitgezonden blijft multicam-gevechtskleding beschikbaar.

STRONG op schema

Onder *Soldier Transformation On Going* (STRONG) vallen de uitrustingsprojecten waaraan Defensie de afgelopen jaren werkte: Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS), Defensie Operationeel Kleding Systeem (DOKS), Individueel Soldaat Systeem (ISS), Verbetering Gevechtssuitrusting (VGU) en Keuzeconcept Gevechtslaarzen (KCGvL).

Onder *Soldier Transformation On Going* (STRONG) vallen diverse uitrustingsprojecten.

“Die afkortingen kunnen in de prullenbak, want alles gaat nu over STRONG”, zegt transitiecoördinator kolonel Jan Vonk. Het Kleding- en uitrustingsbedrijf van Defensie start begin 2021 met de uitgifte van helmen en uitrustingen, zoals het schervest en de rugtassen. Daarna volgen de laarzen; 8 types die elk 3 uitvoeringen hebben. Vonk: “Nu draagt nog bijna iedereen dezelfde laarzen, maar afhankelijk van je functie en voet bekijken we welke laars het beste past.” De uniformen komen waarschijnlijk als laatste beschikbaar. Eenheden die alle onderdelen van STRONG testten, hebben gelet op functionaliteit, bescherming, pasvorm en draagcomfort.

De transitie, die een paar jaar in beslag neemt, betekent dat commandanten de gouden regel van ‘eenheid van tenue’ moeten loslaten. Vonk: “Militairen die bij opkomst het nieuwe tenue krijgen, dragen bij de eenheid waar ze worden geplaatst misschien als één van de eersten de STRONG-stukken.” Verder moeten militairen de komende jaren de oude met de nieuwe spullen combineren, omdat niet alle spullen tegelijkertijd uitgereikt kunnen worden. “Daardoor dragen ze 2 camouflagepatronen tegelijkertijd: het oude woodland en het nieuwe Netherlands Fractal Pattern (NFP).”

Niet voor niets eindigt de afkorting STRONG met ‘On Going’, volgens Vonk gelijk het grootste voordeel van het traject. “Het is geen kwestie van vervangen en daar blijft het bij. Zodra iedereen is voorzien van de nieuwe helm, uitrusting, laarzen en kleding voegen we bijvoorbeeld ook de kleinkaliberwapens en de elektronica toe onder STRONG. We blijven de militair als een systeem behandelen en voortdurend verbeteren.”

Alle andere militairen die niet op missie gaan, inclusief reservisten, krijgen een verbeterd interim kledingpakket, uitgevoerd in het nieuwe, voor DOKS ontwikkelde, camouflagepatroon *Netherlands Fractal Pattern*. Dit biedt helaas nog niet de kwaliteit van het beoogde nieuwe gevechtstenue, maar heeft wel meer draagcomfort dan het huidige woodland-tenue en een eigentijdse uitstraling. De exacte samenstelling van het pakket wordt momenteel afgestemd met de Defensieonderdelen.

Helmen

Met DOKS verwerft Defensie ruim 40.000 basis kledingpakketten. DOKS bestaat naast een samengesteld assortiment van kwalitatief hoogwaardige gevechtsskleding ook uit nieuwe helmen. De verwerving van de helmen loopt volgens plan. Vorig jaar is hier een contract voor getekend. De helmen worden eind dit jaar in batches geleverd.

De verbeterde tijdelijke gevechtsskleding is gebaseerd op het pak van het Korps Mariniers. Van de nu beschikbare opties die direct beschikbaar zijn en binnen het beschikbare budget vallen, scoort dit gevechtspak het best op kwaliteit vanwege de

goede pasvorm, draagcomfort en uitstraling. De tussenoplossing tot de levering van de DOKS-gevechtsskleding is begroot onder de 50 miljoen euro en heeft geen financiële gevolgen voor andere projecten.

Paskamer

Staatssecretaris Visser ging eind september in Oirschot, thuisbasis van 13 Lichte Brigade, poolshoogte nemen bij het aanmeten van de nieuwe helm en uitrusting in de STRONG-pasmobiel. Deze ‘mobiele paskamer’ toert dit najaar langs alle defensielocaties in Nederland. Militairen hoeven dus niet meer vanuit het hele land naar het KPU-bedrijf in Soesterberg af te reizen. In de pasmobiel liggen uitrustingspakketten en helmen om te passen.

Visser erkende tijdens haar bezoek aan Oirschot dat het geduld van militairen op de proef wordt gesteld. “Maar ik hoop dat de nieuwe uitrusting het wachten waard is. Het is een grote en complexe klus, maar het is goed te zien dat we grotendeels op schema liggen.” ■

NFP-camouflage

Het nieuwe camouflagepatroon is voortgekomen uit intensieve onderzoeken door onderzoeksinstituut TNO. Het Netherlands Fractal Pattern (NFP) heeft kleine en grote geometrische vormen. Het patroon bestaat uit structuren die veel in de natuur voorkomen. Het gaat om patronen die van dichtbij én veraf werken. Vergelijk het met blaadjes aan een boom in een bos. Van welke afstand je er ook naar kijkt; ze vallen nooit uit de toon.

Het nieuwe camouflagepatroon is voortgekomen uit intensieve onderzoeken door onderzoeksinstituut TNO.

Nu zijn er nog 5 camouflagepatronen: woodland, desert, jungle, arctic en het forest van de mariniers. Maar allen zijn slechts geschikt voor één omgeving. In de toekomst gaat Defensie terug naar 3 varianten:

NFP-Green voor bosrijke en stedelijke gebieden in West- en Oost-Europa;
NFP-Tan voor droge gebieden, zoals woestijn, steppes en savannen;
NFP-Navy voor het boordpersoneel van de marine is nog in ontwikkeling.

NEDS 2020 Digital

November 9 | 14:30 - 17:00 | NEDS 2020 Digital Startup Day

November 18 | 13:00 - 16:00 | NEDS 2020 Digital Dag 1

November 19 | 13:00 - 17:00 | NEDS 2020 Digital dag 2 & Main Event

HET GROOTSTE ONLINE EVENEMENT VOOR DE DEFENSIE EN VEILIGHEIDSINDUSTRIE IN NEDERLAND

www.nidvexhibition.eu

De NIDV nodigt u uit voor een spektakel met start-ups, netwerken, breakouts, matchmaking en nog veel meer...

Vergroot uw netwerk en vindt nieuwe kansen

Een sterk netwerk is essentieel om effectief samen te werken en zo impact te creëren. NEDS 2020 helpt u nieuwe relevante contacten te leggen via de matchmaking of leg zelf nieuwe connecties.

Ontdek nieuwe innovaties

Zoals elk jaar staat ook de NEDS 2020 Digital in het teken van nieuwe en toekomstige innovaties. Leer hier alles over tijdens het evenement en vele breakouts of laat u zien en organiseer zelf uw eigen side-event.

Verbind met start-ups en laat u inspireren

Ontdek nieuwe toepassingen en de baanbrekende technologie van startups tijdens de NEDS 2020 Digital Startup Day op **9 november**. Maak kennis met geselecteerde start-ups en stem op uw favoriet om mee in contact te komen

Een digitale stand of side-event hosten tijdens NEDS 2020 Digital?

Tijdens NEDS 2020 Digital is er de mogelijkheid om een online stand en/of side-events te hosten. Op de stand kan uw bedrijf uw producten en innovaties laten zien, kunnen bezoekers kennismaken met uw bedrijf en met een vertegenwoordiger spreken, een-op-een-bijeenkomst aanvragen en meer. Met een eigen side-event kunt u de aandacht trekken en uw bezoekers meenemen naar uw organisatie om uw verhaal te doen.

Meld u nu aan voor NEDS 2020 Digital

Voor de NEDS 2020 zijn verschillende tickets beschikbaar. U kunt registreren als bezoeker, toeschouwer of VIP. Deze tickets bieden verschillende niveaus van deelname en interactie. Let op, voor standhouders, NIDV-deelnemers en overheid zijn tickets gratis beschikbaar.

Meer informatie en aanmelden: nidvexhibition.eu

NEDS 2020 digital

Het jaarlijkse NEDS evenement is dé plek voor bedrijven, kennisinstellingen en overheidsinstellingen om met hun netwerk te verbinden en uit te breiden.

Dit jaar is NEDS een volledig digitaal evenement. Digitale mogelijkheden zorgen voor een grotere zichtbaarheid van innovaties en zorgt ervoor dat er nieuwe onverwachte connecties worden gefaciliteerd.

Manoeuvreren in de informatieomgeving

Hoewel de essentie van oorlog voeren niet is veranderd, is de omgeving waarbinnen de krijgsmacht opereert de afgelopen jaren complexer geworden.

Tekst: majoor Ken van Meir
Foto's: Mediacentrum Defensie

Ontwikkelingen in de informatietechnologie, mondiale verspreiding van het internet en de exponentiele groei van hiermee verband houdende applicaties, hebben de mogelijkheden van het militaire gebruik van informatie revolutionair veranderd. Om aangesloten te blijven bij deze veranderende context ontwikkelt de Koninklijke Landmacht zich momenteel op verschillende vlakken.

Vanwege het vereiste tempo zet de landmacht hierbij in op 'kort-cyclisch innoveren', waarbij kennis vanuit het bedrijfsleven een essentiële schakel is.

De essentie van militaire operaties is niet veranderd, maar informatie speelt een steeds belangrijkere rol.

Het kennis en ontwikkelveld is hiervoor onder de eenhoofdige aansturing belegd bij één generaal binnen het hoofdkwartier van de landmacht, brigadegeneraal Jean-Paul Duckers.

Een van de speerpunten is de verdere ontwikkeling naar informatiegestuurd optreden. Dit richt zich niet alleen op het informatiedeel, maar nadrukkelijk ook op het hieraan gerelateerde optreden. De focus ligt op:

- een robuuste IT infrastructuur om een stabiel netwerk te creëren van de kazerne tot de enkele soldaat in het voorterrein;
- het verbeteren van de informatiepositie door het leggen van verbanden tussen een breed scala aan data met kunstmatige intelligentie en;
- het ontwikkelen van capaciteiten en concepten, gericht op de veranderende dreigingscontext in de digitale wereld, waarbij informatie ook een wapen is, waarmee invloed op het gedrag van actoren in een conflict kan worden uitgeoefend.

Dimensies

Door de operationele omgeving voor het landoptreden te beschouwen in drie dimensies (cognitief, virtueel en fysiek) kunnen we deze omgeving beter doorgronden. De landmacht moet gesynchroniseerd in al deze dimensies kunnen manoeuvreren om de gewenste effecten te bereiken.

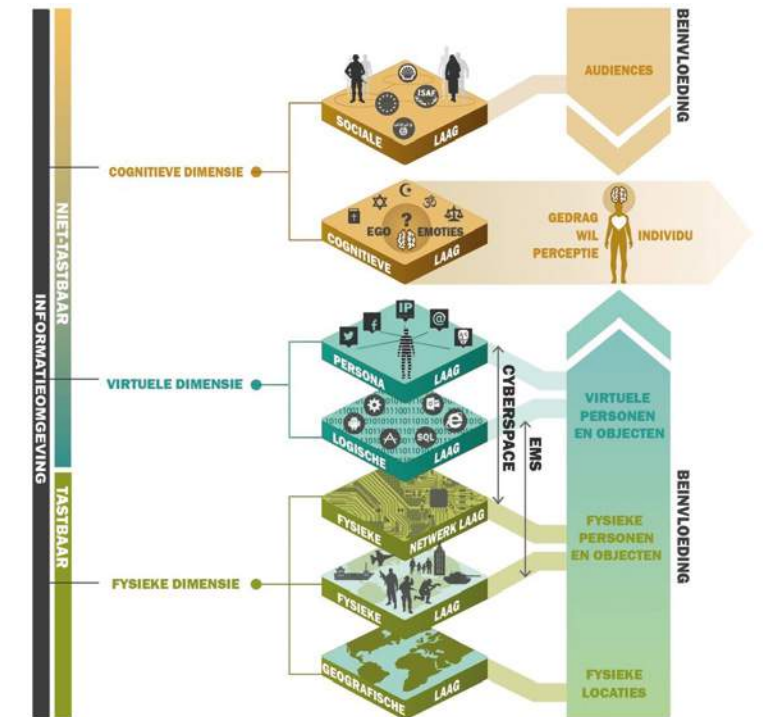
Technologische ontwikkelingen bieden ook voor militair gebruik ongekende mogelijkheden.

Insight (voor beeldvorming) en *foresight* (voor oordeelsvorming) vormen samen de *understanding* die nodig is voor effectieve besluitvorming en actie. Beter en sneller kunnen ontsluiten van informatie is daarom noodzakelijk, ook in een opleidings- en trainingscontext. Het verkrijgen van *understanding* lukt alleen vanuit een 'multidomeinperspectief', waarbij de Koninklijke Landmacht nauw samenwerkt met zowel de overige krijgsmachtdelen als de internationale partners. De grote IT projecten bij Defensie: GRiT, FOXROT en STRONG moeten het robuuste netwerk opleveren dat deze informatieontsluiting mogelijk maakt.

Zichtbaar

De eerste stappen in het kader van een informatiegestuurde landmacht worden reeds zichtbaar. Enkele voorbeelden hiervan zijn :

- **Land Information Manoeuvre Center (LIMC)**
Momenteel vormt het LIMC een nucleus van kennis en kunde om te experimenteren met het genereren van beeldopbouw met behulp van data science uit bron- en sensordata. Hiermee draagt het bij aan het handelingsperspectief van een commandant. Op termijn wordt het takenpakket mogelijk uitgebreid om data science breder toe te kunnen passen.
- **Robotica en Autonome Systemen (RAS)**
RAS is een experimenteertomgeving om binnen alle functies van militair optreden systemen met autonome functies te implementeren. Hiermee kunnen we de effectiviteit van ons personeel vergroten en tegelijk ons personeel minder blootstellen aan risico van gevechtshandelingen.
- **Cyber and Electromagnetic Activities (CEMA)**
Naast een vergaande modernisering van onze elektronische oorlogsvoering (EOV) capaciteit, werken we aan cybercapaciteiten voor het tactisch¹ niveau. Op dit niveau voorziet het elektromagnetisch spectrum in het overgrote deel van de connectiviteit (RF, WiFi, 4G/5G) binnen het cyberdomein en raken EOV capaciteiten steeds verder gedigitaliseerd, waarmee nauwe samenwerking onder de noemer CEMA vanzelfsprekend moet worden.
- **Tactical Information Manoeuvre**
Landmachteenheden zijn primair bedoeld om het gevecht te voeren en desnoods met geweld onze wil op te leggen bij een tegenstander. De toolbox om dit bereiken wordt groter door ook

De militaire analyse van het informatielandschap telt drie dimensies.

op dit niveau te denken in de drie dimensies en gebruik te maken van nieuwe mogelijkheden die de informatieomgeving ons biedt. Dit wordt in diverse experimenten uitgetoetst. Samen met de RAS-ontwikkelingen vormen dit belangrijke pijlers op weg naar een manoeuvre-eenheid van de toekomst.

Samenwerking

Om de mogelijkheden, die nieuwe technologieën bieden, te kunnen toepassen in de landmacht is veel specifieke, vaak technische kennis benodigd. Kennis die de landmacht of Defensie niet altijd zelf in huis heeft. Hiertoe onderhoudt en zoekt de landmacht samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstituten. Ter bevordering hiervan is enkele jaren geleden de afdeling *Concept Development and Experimentation (CD&E)* opgericht. Deze afdeling zoekt actief naar connecties tussen bedrijven/ kennisinstituten en ontwikkelbehoeftes binnen de landmacht.

Ondanks de enorme potentie van de nieuwe technologieën in dit informatietijdperk, blijft het een vermenigvuldiging van menselijke capaciteit. Ook een hoog technologische landmacht valt en staat met de kwaliteit van de mensen. Oorlogvoering en conflictpreventie is mensenwerk. Mensen staan aan de basis van ontwikkelingen en bepalen de inzet van systemen. De landmacht zal ondanks, maar ook dankzij de technologische ontwikkelingen, een organisatie blijven waarin de mensen centraal staan. ■

¹ Het 'laagste' niveau binnen militaire operaties (strategisch => operationeel => tactisch).

BIJNA VIER JAAR LAG 'IE TEGEN DE KANT. MAAR SINDS
DEZE ZOMER IS ZR.MS. DE ZEVEN PROVINCIEËN WEER OP ZEE.
NA EEN MILJOENEN KOSTENDE MODERNISERINGSSLAG. EEN GREEP
UIT DE AANPASSINGEN.

SMART-L-RADAR

Hoogtepunt van de vernieuwing is de nieuwe Smart-L Extended Long Range-radar. Een langeafstandsradar van Nederlandse makelij, de eerste in zijn soort en waarvan de ontwikkelingen geïnteresseerd worden gevolgd door de Amerikanen. Qua uiterlijk is er nauwelijks een verschil met zijn voorganger, toch kan deze radar meer. Kleine objecten in de lucht worden moeiteloos opgevangen en gevolgd. Maar het meest vernuftige zit 'm in het detecteren en volgen van ballistische raketten. Deze 'ruimte-raketten' leggen een deel van hun baan richting het doelwit hoog in de dampkring af. Omdat ze een chemische of nucleaire lading kunnen hebben, is het belangrijk ze in de hogere lagen van de dampkring te vernietigen. Dat kan Nederland dan weer niet zelf, daarvoor is één-tweetje met een bondgenoot nodig.

E-WELFARE-BOLLEN

Tegenwoordig is communicatie met het thuisfront tijdens missies en oefeningen vaak makkelijker dan twintig jaar geleden. Twee nieuwe satellietbollen aan boord helpen daarbij.

BRUG, COMMANDOCENTRALE EN TECHNISCHE CENTRALE

Zr.Ms. De Zeven Provinciën werd in 2002 in dienst genomen. Herinner je je de Nokia 3310? We hebben het over ongeveer die periode. Nu, zo'n twintig jaar verder, is er veel veranderd op het gebied van techniek. De commandocentrale, de brug en technische centrale zijn daarom flink overhoop gehaald. Beeldschermen zijn vernieuwd en netwerken vervangen. Bedieningspanelen hebben een strakker design en er wordt op plekken gebruik gemaakt van touchscreens. Papieren borden zijn vervangen door elektronische informatieborden.

NAVIGATIE-SYSTEMEN

Alle navigatiesystemen zijn vernieuwd. Ook is er een extra navigatieradar geplaatst, om een 'blinde hoek' op te heffen. Nu kunnen collega's vanaf de brug beter zien wat er achter het schip gebeurt.

De volgende NIDV deelnemers werkten mee aan dit project:

- Smart-L radar: **Thales NL**
- Satellietbollen voor E-welfare communicatie: **Alphatron Marine**
- Brug, commandocentrale en technische centrale: **RH Marine**
- Navigatiesystemen en extra navigatieradar: **RH Marine**
- Kombuis: **Horequip**
- Tactische datalink: gerelateerd project van **IP-LCF met meerdere partijen**
- Coördinatie: **DMI**

ZR.MS. DE ZEVEN PROVINCIEËN

is een luchtverdedigings- en commandofregat (LC-fregat). Hier heeft de marine er vier van. Alle vier zullen deze moderniseringsslag doormaken, zodat de schepen weer zo'n vijftien jaar vooruit kunnen. Dat gebeurt bij de Directie Materiële Instandhouding (DMI). Door gebrek aan tijd, geld of nieuwe inzichten is niet alles uitgevoerd van de eerder bedachte planning. De vervanging van het 127 mm-kanon is daar een voorbeeld van. Op z'n vroegst zal dit gedaan worden op Zr. Ms. Evertsen, het vierde en laatste LC-fregat dat naar planning eind 2021 gemoderniseerd wordt. Daarna krijgen de andere drie LC-fregatten het nieuwe kanon.

KOMBUIS

Ook de kombuis heeft een metamorfose ondergaan. Nieuwe tegels en braadbakken frissen de boel op en de terugkoelcapaciteit is uitgebreid. Hierdoor kan bereid eten dat over is, snel gekoeld worden. Dat is belangrijk, want zo blijft de smaak behouden en wordt voedselverspilling tegengegaan. Ook ligt de focus meer op gezond eten: de frituurpan is verkleind en de saladebar maakt zijn intrede.

TACTISCHE DATALINK

De draadloze verbinding waarmee NAVO-eenheden hun tactische militaire gegevens met elkaar uitwisselen is geüpdate. Daarmee is het schip niet meer alleen afhankelijk van radioverbindingen, maar kan tactische informatie ook via beveiligde netwerken worden gedeeld. Hiermee is het bereik wereldwijd en niet meer beperkt tot het bereik van de radio.

€ 328,7 MILJOEN

Het instandhoudingsprogramma van de vier LC-fregatten kost 185 miljoen euro. Daarbij komen de kosten voor de Smart-L-radars: 143,7 miljoen euro.*

* Rapport Defensie Projectenoverzicht 2019

NIDV betreft nieuw kantoor

De NIDV is verhuisd. Na jaren in het vertrouwde pand aan de Prinsessegracht is de NIDV sinds 1 oktober gevestigd aan de Bezuidenhoutseweg in Den Haag.

Foto: NIDV

Sinds 1 oktober is de NIDV gevestigd aan de Bezuidenhoutseweg in Den Haag.

Tekst: Matthijs Olde

Met het nieuwe pand maken we ook als kantoor een transitie door naar een nieuwe manier van werken waarbij we de faciliteiten voor webinars, thuiswerken en (online) vergaderingen uitbreiden.

Een belangrijke rol die het NIDV-kantoor vervult is als ontmoetingsplek voor de Gouden Driehoek van overheid, kennisinstellingen en industrie. Ondanks dat vanwege corona de fysieke ontmoetingen de komende tijd nog niet tot nauwelijks zullen plaatsvinden was dit een van de belangrijkste criteria voor het nieuwe pand. Het moet goed bereikbaar zijn, representatief overkomen en ontvangst- en vergadercapaciteiten bieden. Wij zijn van mening dat dit goed is geslaagd. Het nieuwe kantoor is goed met de auto bereikbaar en zowel station Den Haag Centraal alsook de ministeries zijn op loopafstand.

Hybride

Ook de digitale techniek krijgt een upgrade. Verschillende werkplekken en de vergaderzaal worden ingericht met de mogelijkheid om online of

in een hybride vorm te vergaderen. Het afgelopen halfjaar heeft de transformatie naar online een enorme versnelling doorgemaakt, en ook de voordelen hiervan willen wij maximaal blijven benutten. Voor NIDV-deelnemers van buiten de Randstad en internationale partners kunnen wij de afstand op deze manier significant verkleinen zodat er meer tijd is voor de core business.

De komende tijd zullen we met elkaar bezig zijn om het pand verder ons eigen te maken. Met de coronamaatregelen in het achterhoofd blijven de collega's van de NIDV primair vanuit huis werken en zullen er nog geen bijeenkomsten plaatsvinden op het nieuwe kantoor. Tegelijk kijken we er naar uit om, wanneer de omstandigheden dit toestaan, u op onze nieuwe locatie te mogen verwelkomen! ■

Nieuwe adres:
Bezuidenhoutseweg 161
2594 AG Den Haag

Omdat niemand zonder vrienden kan

De beste vrienden van de Koninklijke Luchtmacht
zijn lid van de Koninklijke Nederlandse Vereniging

Onze
LUCHTMACHT

www.onzeluchtmacht.nl

WFH2018

Kustwachtcentrum zet vanaf 2022 nieuwe vliegtuigen in

De Kustwacht Nederland beschikt naar verwachting in 2022 over twee nagelnieuwe Dash-8 vliegtuigen. Ze gaan de vertrouwde, maar verouderde Dorniers 228-212 vervangen.

Een bewerkte foto van de Dash-8 zoals die eruit moet komen te zien voor de Nederlandse Kustwacht.

De Dornier maakt over 2 jaar plaats voor de Dash-8.

Tekst: Evert Brouwer
Foto's: Mediacentrum Defensie

De Defensie Materieel Organisatie (DMO) heeft namens de zes betrokken ministeries hiervoor een prestatiecontract ondertekend met het consortium ISR Support Europe. ISR zorgt niet alleen voor de levering van de Dash-8 vliegtuigen, maar ook zeker 10 jaar lang voor de piloten en het onderhoud van de Dash.

Jaarlijks vliegt de kustwacht zo'n 1800 uur. Na een waarschuwing, zo staat ook in het contract, moet altijd binnen 1 uur 1 vliegtuig en een complete bemanning beschikbaar zijn. De tactische bemanningen komen, net als nu, van de Koninklijke Marechaussee, de Douane en Rijkswaterstaat.

Missies

De twee Dash-8 Long Range-vliegtuigen staan onder alle omstandigheden klaar voor een breed pallet aan missies. De taken van de Kustwacht

De Kustwacht voert verschillende taken uit, zoals de controle op milieudelicten.

zijn onder meer het redden van levens op zee, het controleren van de scheepvaart en het opsporen van overtreders van milieu-, economische- of visserijwetten.

Het vliegtuig is uitgerust met een oppervlakteradar, infrarood en elektrisch-optische apparatuur, en een reeks communicatieapparatuur, het modernste datamanagementsysteem en een reddingsvlot.

Eén vliegtuig is overigens aangewezen om gereed te staan voor operaties aan de grenzen van de Europese Unie, liet directeur DMO viceadmiraal Arie Jan de Waard weten. In plaats van een beperkte 'ceremonie' op Schiphol-Oost, had de ondertekening nu eind september in klein comité plaats op de Kromhoutkazerne in Utrecht. "Ik verwacht dat het volgende feest in het vroege voorjaar van 2022 zal plaatsvinden, maar dan op Schiphol."

Het consortium dat de opdracht heeft gekregen, bestaat uit een Nederlands en een Canadees bedrijf. JetSupport, dat hierin samenwerkt met Provincial Aerospace, is geen onbekende voor de DMO. Het bedrijf op Schiphol-Oost is sinds 2003 verantwoordelijk voor het onderhoud van de Dorniers. PAL levert sinds 2007 onder meer de twee Dash-8 vliegtuigen voor de Kustwacht Caribisch Nederland.

In de thuishaven van Provincial Aerospace in Newfoundland (Canada) is onmiddellijk begonnen met het aanpassen van de Dash-8 voor de Kustwacht. Het zijn immers in principe passagiers-toestellen. ■

Bron: Materieelgezien 08-2020

Investeren en innoveren

Met de aanbidding van de **NIDV-strategie 2020-25** aan staatssecretaris van Defensie Barbara Visser is een intensieve discussie afgerond over de richting van de NIDV voor de komende jaren. De strategie is inmiddels aan al onze belangrijke stakeholders en deelnemers aangeboden. Het NIDV-bureau werkt hard aan de uitvoering daarvan.

In maart 2021 worden **verkiezingen** gehouden voor de Tweede Kamer. Met een brochure heeft de NIDV de positie van de Nederlandse veiligheidsindustrie bij de politieke partijen onder de aandacht gebracht. Zoals u allen weet, is de Nederlandse veiligheidsindustrie een essentiële schakel in de veiligheidsketen. Het levert kritische diensten en producten die de inzetbaarheid van de krijgsmacht, politie, inlichtingendiensten en andere veiligheidsorganisaties garandeert. We vormen een hoogtechnologische sector met een jaarlijkse omzet van 5 miljard euro en 110.000 directe en indirecte arbeidsplaatsen verdeeld over heel Nederland.

Mede door de **coronacrisis** staat ook onze sector onder druk. In gesprekken met de staatssecretaris van Defensie is hiervoor aandacht gevraagd. Ik proef een positieve grondhouding bij Defensie. Zo worden (infra)projecten naar voren gehaald, en wordt (ruim) binnen de betalingstermijn van 30 dagen betaald.

Dat neemt niet weg dat bedrijven gebukt gaan onder vraaguitval, vooral in de civiele sector. Bij dienstverleners en de technologische industrie heeft dit direct tot leegloop en **omzetdaling** geleid. Belangrijke industrieën, zoals de lucht- en scheepvaart alsmede de automotive, worstelen om –ondanks de bijzonder gewaardeerde overheidsinstrumenten– het hoofd boven water te houden. Ontslagen zijn inmiddels aangekondigd. De grote Nederlandse bedrijven nemen in hun kielzog ook MKB'ers mee. De liquiditeitspositie van een groot aantal bedrijven staat zwaar onder druk. De NIDV blijft met het kabinet in gesprek over de toestand van de veiligheidsindustrie. De NIDV blijft pleiten voor een forse financiële corona-incentive waarmee de krijgsmacht, politie en brandweer kunnen investeren in de noodzakelijk middelen. Die middelen kunnen dan bij de Nederlandse industrie worden gekocht, zoals ook Europese landen om ons heen doen.

Een goed **voorzicht** is dat Defensie nu redelijk vooruit kan met materiele investeringen. In 2021 staat zo'n 4,6 miljard euro op de investeringsagenda. Gemiddeld investeert Defensie tot 2035 3 miljard euro per jaar in materieel en huisvesting. Maar zelfs deze bedragen zijn nog niet genoeg om de achterstanden bij Defensie weg te werken om de opgedragen taken te kunnen uitvoeren. Het nieuwe kabinet wordt dan ook opgeroepen snel te groeien naar de afgesproken NAVO-norm van 2 procent BBP!

Ook de politie heeft nog steeds onvoldoende middelen om haar taken te kunnen blijven uitvoeren.

NULKES' NOTES

Mr. Ron Nulkes, directeur NIDV

Met zo'n jaarlijkse 400 miljoen euro aan huisvesting, ICT en vervoermiddelen investeert de politie fors, maar ook nog onvoldoende.

Ook voor 2021 voorziet de NIDV een aantal **focuspunten**. Het thema veiligheid in Topsectorenverband biedt perspectief. Het Europees Defensiefonds met zo'n 8 miljard euro krijgt steeds meer vorm; nauw werkt de NIDV samen met Defensie en EZK. De Artificial Intelligence Coalitie met zo'n 2 miljard komt uit de startblokken. De NIDV komt op voor uw belangen in deze initiatieven. Over generieke financiële instrumenten organiseert de NIDV samen met de RVO binnenkort weer een informatiesessie. Het is aan u om bij deze initiatieven aan te sluiten.

De NIDV is het centraal punt in het **Gouden Ecosysteem** voor Defensie en Veiligheid. Dat vergt uiteraard intensief overleg tussen het NIDV-bureau, haar platforms en de overheid. De regels daarvoor zijn juridisch en ethisch zorgvuldig, vanuit het belang van alle partijen. Van tijd tot tijd wordt die zorgvuldigheid ook van buiten beproefd, zoals nu door het Platform Authentieke Journalistiek en Follow the Money. Zij verlangen informatie via de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). Gezien de door ons steeds gevolgde gedragslijn zie ik de uitkomst met vertrouwen tegemoet.

Ondanks de coronacrisis zijn we zo veel mogelijk doorgeslagen met het organiseren van activiteiten. Netwerken gaat natuurlijk beperkt. Maar wij blijven uw belangen behartigen en informatie verstrekken. Zo was het Zweeds/Nederlandse **innovatiewebinar** een succes. Circa 80 deelnemers luisterden naar bijdragen van beide ministeries van Defensie, kennisinstituten en industrieën. De (fysieke) jaarbijeenkomst van het NIDV ILS platform laat zien dat dit een nuttig platform is, dat zeer voortvarend van start is gegaan.

Het valt op dat berichten aan onze achterban regelmatig niet doorkomen op het juiste niveau. Sinds vorig jaar hebben we de berichtenstroom beperkt door onderwerpen in nieuwsbrieven te clusteren. Daarmee is het nog noodzakelijker geworden dat onze contactpersonen van onze deelnemers de berichten ook snel doorgeleiden naar de juiste personen. Mede daarom hebben we een webinar 'Kennismaking met NIDV' georganiseerd, waaraan velen hebben deelgenomen (overheid, externen, maar ook eigen deelnemers).

Ik sluit af met de NEDS. U bent van ons gewend dat deze wordt gehouden in Ahoy. Dat is in 2020 niet mogelijk. Daarom wordt het event **NEDS2020 DIGITAL** gehouden. In de aanloop naar 19 november worden uiteenlopende digitale events georganiseerd, waarover onze stakeholders, standhouders en bezoekers inmiddels informatie hebben ontvangen. Ik hoop dat u uw voordeel doet met de NEDS2020 DIGITAL. Zie daarvoor www.nidvexhibition.eu

KORTE BERICHTEN

Missie

De stichting NIDV bevordert de duurzame positionering van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (NL-DVI) bij nationale/internationale (overheids)opdrachten en bij (inter-)nationale leveranciersketens. De NL-DVI staat voor de hoogste kwaliteit en doelmatigheid van materieel, diensten en toepassingsgerichte kennis. De NIDV is de strategische partner van de overheid op het gebied van defensie en veiligheid en spil in de samenwerking in de gouden driehoek van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. ■

Rijdende geschiedenis landmacht

Commandant Landstrijdkrachten luitenant-generaal Martin Wijnen ontvangt eind juli het 1e exemplaar van auteur Sander Ruys.

Op zijn hoogtepunt telde het wagenpark van de Koninklijke Landmacht maar liefst 50.000 voertuigen. Een van de bekendste is ongetwijfeld de pantserwagen DAF YP-408.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

De YP werd geproduceerd van 1959 tot 1968 en was in gebruik bij de landmacht van 1964 tot en met 1989. Er werden er 750 van gebouwd. Natuurlijk komt de YP 408 voor in het boek 'Wiel en rups'. Jeeps, vrachtauto's, motorfietsen, autobussen, pantservoertuigen, geschut, bouwmachines, opleggers en aanhangwagens. Alles wat kon en kan rijden passeert de revue in 'Wiel en Rups'. Het boek is een rijk geïllustreerd standaardwerk over de voertuigen van de Koninklijke Landmacht. Commandant Landstrijdkrachten luitenant-generaal Martin Wijnen ontvangt eind juli het 1e exemplaar van schrijver Sander Ruys.

Wiel en Rups is de nieuwste publicatie van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie. Het geeft een overzicht van de wiel- en rupsvoertuigen die sinds de Tweede Wereldoorlog bij de landmacht in gebruik zijn geweest. Het is het verhaal van de soms moeizame uitbreiding en modernisering van een wagenpark dat op zijn hoogtepunt meer dan 50.000 voertuigen telde. ■

'Wiel en Rups. Voertuigen van de landmacht, 1945-2015' is verkrijgbaar in de (online) boekhandel voor € 59,95 (ISBN: 9789082471762 – Uitgeverij JEA).

COLOFON

Stichting Nederlandse Industrie
voor Defensie en Veiligheid (NIDV)
Bezuidenhoutseweg 161
2594 AG Den Haag
(070) 364 48 07
info@nidv.eu
www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt enkele malen per jaar

Eindredactie Riekelt Pasterkamp
Abonnementen Deelnemers en medewerkers bij de overheid
ontvangen dit blad gratis
Vormgeving en druk Veenman+

Advertentieverkoop:

ER Communicatie 0314-334960/ 06-27028877
info@er-communicatie.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave, mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

NIDV Kernteam

Mr. R. C. Nulkes, Directeur – P. Huis in 't Veld, Manager Business Development Luchtmacht, – Ir. M.G. Lutje Schipholt, Manager Business Development Marine, Plv. Directeur – S. Schaafsma, Manager Business Development Landmacht – Mevr. S. Sahadew Lal, Manager – Mevr. L.G.D. Mayer, Management Assistent – Mevr. N.M. Rosbergen, secretaresse – J. M. Olde MSc, Adviseur Public Affairs en Communicatie – A. B. de Groot, Manager Business Development Informatievoorziening

NIDV Supportteam

Kol b.d. J. Zijlstra, Adviseur Luchtmacht – J. Jansen, Senior Advisor EU Affairs – Mr. R.H. van Dort, Projectmanager NIDV Cyberweerbaarheid – H. Slager, Manager EU Government Affairs.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

Drs. J.S.J. Hillen, voorzitter – R.F.M. Keulen, Damen Schelde Naval Shipbuilding – ir. G. van der Molen, Thales Nederland – W. Riemersma, CGI – SBN b.d. M. G. L. H. Tossings, TNO – M.R. Brinkman, SPECTO Aerospace – Ir. R.J. van Baaren, ADSE Consulting & Engineering – drs. I. Veerman, Van Halteren Metaal BV – Drs. M. M. van der Maat, Fokker Technologies Holding – A. Hijwegen, directeur TriOpSys – J. Schaap, CEO SurCom International

PUSH LIMITS

At Aeronamic, we choose to dedicate ourselves to high-speed rotating components and precision parts. Developing, producing, assembling, testing, and servicing them thoroughly, according to all standards.

Innovative as we are, we always invest in tomorrow's productivity. From new production technologies like additive manufacturing to our state-of-the-art PTMS knowledge and repair center in Woensdrecht. That same commitment to innovation is what inspired us to develop our own software to support our primary MRO process. By staying ahead of the curve Aeronamic is also able to attract the industry's best and brightest new talent. To help us tackle future challenges. So we can continue to push limits.

www.aeronamic.com

AERONAMIC

